

## Jan Lukeš

literární, filmový a televizní publicista, kritik, historik a editor. V roce 1969 maturoval na Střední všeobecně vzdělávací škole, v letech 1969–1976 absolvoval obor čeština – dějepis na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, 1981 PhDr. Pracoval jako čistič oken v Úklidu, podniku hl. m. Prahy (1975–1987), od roku 1978 publikoval časopisecky (Tvorba, Práce, Svobodné slovo, Melodie, Gramorevue, Rock & Pop, Kino, Záběr, Dramatické umění, 1988–1989 pod jménem Tomáš Unzeitig v samizdatových Lidových novinách). V letech 1987–1989 výzkumný pracovník v Čs. filmovém ústavu, 1988–1991 externí pedagog dějin a teorie filmu na Pedagogické fakultě Plzeň, 1990 komentátor Lidových novin, 1991–1994 vedoucí kulturní rubriky LN, kde obnovil nynější výroční anketu Kniha roku, 1990–1992 redaktor nakladatelství Scéna. Od roku 1994 do roku 2012 vedoucí redaktor a editor knižní edice Národního filmového archivu, od 1999 až doposud spolu s Janem Schmidem scenárista a moderátor měsíční televizní revue o literatuře *Třistatřicetři* (ČT 2, ČT art, do června 2017 195 dílů à 52 minut).

Od 90. let publikoval např. v Literárních novinách, Nových knihách, Iluminaci, Filmu a době, Kino revue, Filmových listech, Divadelních novinách, Týdnu, Hostu, Lidových novinách, Xantypě, Reflexu aj. Spolupracoval na scénáři dokumentu Pavla Štingla *Zaniklý svět Karla Pecky* (2000), s Martinem Šulíkem scenárista jeho hraného dokumentu *Klíč k určování trpaslíků aneb Poslední cesta Lemuela Gullivera* (2002) podle *Deníku* Pavla Juráčka. Je autorem námětu a scénáře, resp. průvodcem televizních cyklů portrétů českých a slovenských filmařů *Zlatá šedesátá* (Martin Šulík, 2009, 26 dílů) a *Zlatá šedesátá II* (Martin Šulík, Zdeněk Suchý, Petra Všelichová, Tomáš Klein, 2014, 13 dílů), seriálu *Československý filmový zázrak aneb Stručná historie československé kinematografie šedesátých let* (Martin Šulík, 2014, 15 dílů) a dvoudílného dokumentárního filmu *25 ze šedesátých aneb Československá nová vlna* (2010). V letech 2001–2008 byl scenáristou a dramaturgem každoročního udělování Cen Františka Filipovského za dabing v Přelouči v režii Josefa Vondráčka. Jako expert vystoupil např. v dokumentech *Hlavalam jménem Jaroslav Foglar* (Petr Kotek, 2004), *Vladimír Körner* (Jan Mudra, 2007), *Neobyčejné životy – Jiří Stránský* (Martin Kubala, 2011), *Sbohem Československo* (Jiří Podlipný, 2012), *Neobyčejné životy – Jiří Menzel* (Pavel Křemen, 2012), *Těžká léta československého filmu* (Jan Stehlík, 2013), *Tajemství Rudolfa Hrušínského* (Pavel Dražan, 2015), *Skautské desatero Jiřího Stránského* (Břetislav Rychlík, 2016) a v řadě publicistických a zpravodajských televizních pořadů (Kultura.cz, Film, Události, komentáře, 90' ČT 24 ad.).

Vydal knihy *Prozaická skutečnost* (1982, literárně-kritické eseje), *Orgie střídmosti* (1993, filmové studie a recenze), *Stalinské spirituály. Zkušenost politických vězňů 50. let v české próze* (1995, portrétní eseje o Jiřím Hejdovi, Jiřím Muchovi, Karlu Peckovi, Jiřím Stránském a Janu Benešovi), *Hry doopravdy. Rozhovor se spisovatelem Karlem Peckou* (1998), *Srdcerváč. Rozhovor se spisovatelem a scenáristou Jiřím Stránským* (2005), *Diagnózy času. Český a slovenský poválečný film (1945–2012)* (2013), „Právě proto, že jsem“. *Rozhovor s Ivanem M. Havlem* (2017). Literárně upravil a editoval lekce Vojtěcha Jasného *Život a film* (1999), edičně připravil tituly Antonín J. Liehm, *Ostře sledované filmy. Československá zkušenost* (2001), Pavel Juráček *Deník (1959–1974)* (2003), Juraj Šajmovič, *Duch času. Mezi fotografií a filmem* (2004), *Černobílý snář Elmara Klose* (2011) ad. S manželkou Ivanou Lukešovou editoval pro Finále Plzeň historické publikace *Mlčenlivý host*

*Evald Schorm* (2008), *Vzdor i soucit Věry Chytilové* (2009), *Variace na Drahomíru Vihanovou* (2010), *S firmou MICHR Licht ist sicher! Vlasta Chramostová, Stanislav Milota* (2011), *Finále / 25 ročníků / seasons = 45 let / years* (2012), *Ecce Pavel Kohout* (2013), *Schůzky se stíny Jiřího Svobody* (2015).

Od roku 1988 spolupracuje s Letní filmovou školou v Uherském Hradišti postupně jako redaktor a šéfredaktor Filmových listů, dramaturg, spoluautor katalogu či moderátor, v letech 2001–2015 pracoval pro Finále Plzeň jako člen poroty, dramaturg programu, spoluautor katalogu, moderátor a autor a editor doprovodných publikací, v letech 2009 a 2010 jako garant programu, spoluautor katalogu a moderátor Festivalu nad řekou v Písku. V letech 2005–2006 byl členem Rady Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie, v roce 2006 jejím předsedou, v letech 2009–2011 členem grantové komise hl. m. Prahy pro oblast kultury a umění. Od 90. let působí jako člen nejrůznějších uměleckých porot (např. Státní cena za literaturu, Cena Josefa Škvoreckého ad.), trvale pracuje v odborných komisích či jako člen správní rady v Nadaci Český literární fond, v letech 2012–2015 byl jejím předsedou. V 90. letech byl spoluzakladatelem Společnosti F. X. Šaldy a posléze i jejím předsedou a členem Obce spisovatelů, v současnosti je členem Českého centra Mezinárodního PEN klubu, Syndikátu novinářů a Sdružení českých filmových kritiků.

Je držitelem výroční ceny Nadace Český literární fond z roku 1999 za knihu *Hry doopravdy, řádu Skautská vděčnost od Junáka, Svazu skautů a skautek ČR* (2003), *Litery za nakladatelský čin za Deník Pavla Juráčka* (2004), spolu s Janem Schmidem ceny *Trilobit Beroun 2004* za cyklus literární revue *Třistatřicetři* a nositelem výroční ceny *Asociace českých filmových klubů* za rok 2007.